

Aan

College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Hengelo
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp

Voormalige UTS Industrieplein Hengelo

Kenmerk

2014-014

Datum

30 september 2014

Geacht college,

In de vergadering van de Monumentencommissie van maandag 15 september 2014 is gesproken over de dreigende sloop van een gedeelte van de voormalige UTS, gelegen aan het Industrieplein te Hengelo. Het gaat daarbij om de sportzalen, gelegen aan de linker zijde van de hoofdingang.

De Monumentencommissie is van mening dat sloop dient te worden voorkomen. Dit vanwege de grote monumentale waarden en de betekenis van het gebouw in de oostelijke gevelwand van het stationsplein. De Monumentencommissie vindt dat het hele gebouw, voor zover dat dateert uit 1957, een dermate hoge cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische betekenis heeft dat zij uw college zeer dringend adviseert de voormalige UTS aan te wijzen als gemeentelijk monument.

In de bijlage treft u de redengevende omschrijving aan.

Ter onderbouwing merkt de Monumentencommissie het volgende op:

Grote monumentale waarde

In 2012 is in opdracht van het Projectbureau Hart van Zuid onderzocht of de voormalige UTS geschikt is voor de huisvesting van het WTC. Hiervoor heeft bureau ONE uit Amsterdam een voorontwerp opgesteld. De onderstaande afbeelding toont de voorgevel en entree van het WTC, zoals deze in het voorontwerp dd. 21 november 2012 is opgenomen.

Dit voorontwerp werd positief ontvangen door o.a. de Werkgroep Industrieel Erfgoed Hart van Zuid, waarin naast de Monumentencommissie ook de provincie en de Rijksdienst voor het cultureel Erfgoed zijn vertegenwoordigd.

Het was de bedoeling van het projectbureau Hart van Zuid het WTC in het rechter deel, dus achter de entree en rechts daarvan te huisvesten en voor het gedeelte links van de entree een andere gebruiker te zoeken.

Ten behoeve van het opstellen van het voorontwerp heeft het architectenbureau een onderzoek gedaan naar de (monumentale-)waarden van het gebouw en de aanwezige kunstwerken.

Het rapport "Waardstelling voormalige MTS Hengelo (concept)" is als bijlage bijgevoegd.

In het rapport worden diverse bouwdelen onderscheiden evenals een tweetal bouwfases.

(zie blz. 8 rapport waardstelling). Voor bouwdeel 1 (waar sprake is van sloopdreiging) geldt dat dit deel behoort tot het oorspronkelijke deel uit 1957.

De, door architectenbureau Twijnstra B.V. ontworpen technische school, wordt getypeerd als een kenmerkend voorbeeld van functionalistische architectuur (zie rapport waardstelling blz. 7 rechter kolom).

Blz. 8 omschrijft het complex als volgt:

Het complex is kenmerkend voor de scholenbouw uit die tijd: twee of drie lagen, de entree op de kop, gangen met lokalen aan weerszijden en markante grote vensters met lage borstweringen. De systematiek van de bouw komt voort uit de repeterende basismaat van het klaslokaal. Door de fabriekachtige kolommenstructuur en de schoorsteen wordt het technische karakter van de school benadrukt. De typologie fabriek is verweven met de typologie van scholen.

Van belang is vast te stellen dat bovenstaande waardebeoordeling geldt voor alle oorspronkelijke bouwdelen, dus ook voor het met sloop bedreigde bouwdeel 1.

Betekenis in de pleinwand

De tekening op blz. 1 van het rapport laat zien dat de voorgevel één geheel vormt. Het is een strakke en heldere gevel aan de oostkant van het veelhoekige Industrieplein. Sloop van bouwdeel 1 zou een gat slaan tussen het entreegebouw en Metropool en ernstige afbreuk doen aan het Industrieplein.

Cultuurhistorische betekenis.

Wat de Wilhelminaschool heeft betekend voor de industrie van voor de 2^e wereldoorlog heeft de Hofstede MTS, de voormalige UTS, betekend voor de naoorlogs industrie. Niet alleen in Hengelo maar in de hele regio Twente. Het prachtige mozaïek van Bertus Hendriks is een symbolische verbeelding van de industrie.

Het gebouw met haar heldere, functionalistische architectuur en de situering ten opzichte van industrie en station markeert en representeert duidelijk de krachtige wederopbouw in Hengelo, die niet alleen in de binnenstad plaats vond maar ook aan de zuidkant van de spoorlijn haar beslag kreeg.

Metropool, de totale voorgevel van de voormalige UTS, het Verenigingsgebouw en het robuuste Siemens hoofdkantoor vormen samen een heel gevarieerde en bijzondere wand waaruit veel valt af te lezen van de geschiedenis en ontwikkeling van Hengelo.

Naast de (toekomstige) 3 rijksmonumenten: Raadhuis, Europatunnel en Raphaelkerk neemt de voormalige UTS een heel dominante plaats in en behoort tot een van de top 5 gebouwen in Hengelo van de wederopbouw.

Transformatieruimte en hergebruik

Het bedreigde bouwdeel 1 bestaat uit een betonnen vloeren en betonnen kolommen. Een klein deel heeft twee verdiepingen. Het overgrote deel is lege ruimte. Deze ruimte kan leeg blijven, maar biedt ook mogelijkheden tot een het maken van een verdieping. Ook is het mogelijk kleine cellen in de ruimte te plaatsen of er in op te hangen.

Tussen de betonnen draagconstructie zijn de 4 'velden' opgevuld met glasvlakken of metselwerk. Waar lichttoetreding wenselijk is kan het metselwerk worden weggehaald zonder de monumentale kenmerken van het gebouw aan te tasten.

Aan de kant van het Industrieplein biedt dit, indien gewenst, de kans voor een etalage. Ook de uitbouw met een terras is een optie. Al met al ziet de Monumentencommissie goede mogelijkheden voor hergebruik.

De provincie biedt op dit moment een masterclass conceptontwikkeling herbestemming erfgoed aan. Gratis. De voormalige UTS is een ideaal onderwerp. De provincie is zeer geïnteresseerd.

Advies

Op grond van de bovenstaande overwegingen vindt de Monumentencommissie dat bouwdeel 1 als onlosmakelijk onderdeel van het oorspronkelijk ontwerp bewaard dient te blijven. Om dit te bereiken stelt zij uw college voor de oorspronkelijke en nog aanwezige onderdelen van de voormalige UTS als gemeentelijk monument aan te wijzen. De redengevende omschrijving is bijgesloten.

Verder adviseert de Monumentencommissie u actief een traject tot herbestemming in te zetten.

Een goede mogelijkheid biedt het project masterclass conceptontwikkeling herbestemming erfgoed van de provincie.

Uitvoering van dit advies biedt de gemeente een prachtige kans om zichtbaar te maken dat zij er serieus werk van maakt dat Hengelo een wederopbouwstad van nationaal belang is. De gemeente kan hiermee aantonen waar zij op inzet en wat het betekent als er een blijvende herbestemming gevonden wordt. Een schitterende beleving van dit waardevolle pand voor de bevolking van en voor de identiteit van Hengelo kan bewaard blijven.

De Monumentencommissie wil u hierbij graag terzijde staan.

In afwachting van uw reactie, graag tot aanvullende informatie bereid, namens de voorzitter van de Monumentencommissie,
met vriendelijke groet,

H. van Egmond
Secretaris.

cc.
Gemeenteraad
Projectbureau Hart van Zuid en Werkgroep Industrieel Erfgoed.
Provincie
RCE
Heemschut en Cuypersgenootschap
Stichting Erfgoed Hengelo